

Hodiny tikají každému

Přemýšlíte někdy o minulosti? O svém dětství a o tom, co vás formovalo? Proč jste právě takoví, jací jste? Kdo byli ve skutečnosti vaši rodiče? Jací to byli lidé, co dobrého a co špatného udělali, jak se na vás třeba i provinili a co před vámi tajili? Jak vás ovlivnilo místo, kde jste se narodili, země, ve které žijete, jazyk, jímž mluvíte? Co jste kdy sami udělali dobrého či zlého a jak s obojím a s následky těchto činů žít a nezbláznit se?

Pokud jste si některou z těchto otázek položili, pak by vás mohla zaujmout nová kniha britského novelisty Iana McEwana *Hodiny*, která vyšla loni v říjnu v češtině v nakladatelství Odeon a v níž je mimochodem mnohokrát zmiňována i naše republika. Možná znáte McEwanovy předchozí skvělé knihy, třeba *Pokání*, *Betonovou zahradu* nebo *Myslete na děti*, ale tahle je přece jenom jiná. Není to malá koncentrovaná novela na sto stránek s jedním příběhem, jako jsou jiné autorovy knihy, ani ji nezvládnete zhltnout za sobotní odpoledne. Je to tlustý mnohvrstevný společenský román, který budete číst hodně dlouho, a ještě déle o něm budete přemýšlet. Je v něm děs světové války i následné mlčení a potlačení vzpomínek na všechna ta zvěrstva, aby člověk mohl jít dál. Je v něm mnoho o výchově, o rodičích a dětech, o složitosti rozhodování, o následcích špatných rozhodnutí, o vzpomínkách, které ve své hlavě měníme, abychom unesli svou minulost.

Je to kniha o zranění, o smíření, o moudrosti, o pochopení a o odpuštění. O odvaze i o strachu. O zklidnění ve stáří i o neschopnosti odhodlat se k aktivitě, která nás někdy pak sama popadne a znemožní nám účelně reagovat. Někdy prostě neuděláme nic a někdy neděláme nic... hodně dlouho. Na své si přijdou milovníci Londýna, bourání Berlínské zdi, psychologie i práva, protože vztahových i právních oříšků obsahuje tato kniha těžká jako cihla (skoro 600 stran) celou řadu. Tak třeba když vás ve čtrnácti svede starší žena, budete ji chtít o třicet let později stíhat za pohlavní zneužití, i když jste pak už nezažili lepší sex? Budete toužit po pokračování vztahu, nebo spíše po omluvě či vysvětlení? Anebo když vás i vaše dítě opustí manželka, jak přinutíte policii, aby ji hledala, když ona sama si přeje před vámi zmizet? Je možno skloubit vrcholovou práci s rodinným životem, anebo je třeba si jedno z toho vybrat?

Podobná dilemata způsobí, že se kniha obtížně čte, ale nemůžete se od ní ani na chvíli odtrhnout.

Hlavní hrdina se narodí po druhé světové válce britskému důstojníkovi navrátilivšímu se z Afriky, je nadějným pianistou a později se ožení s Němkou žijící v Londýně, a tak v románu najdeme vojenskou otázku, internátní školu i německou linii protiválečného odporu, domácí násilí, promarněné šance, nevlastního bratra objeveného až po smrti rodičů a desítky úvah o všech možných existenčních otázkách, které si mnozí z nás kladou každý den, i o volbách, které každodenně činíme: vzít práci, která nenadchne, nebo jít tam, kam nás srdce táhne? Vychovávat dítě o samotě, nebo si někoho najít, aby se postaral? Žít dál s tím, koho mám tak nějak bez vášně vedle sebe, anebo hledat lásku na celý život? Říkat dospělému potomkovi pravdu, anebo lhát, aby s ním rodič udržel dobrý vztah? Klást nepříjemné otázky rodičům, nebo je nechat v klidu odejít s jejich verzí životního příběhu a rodinné historie? Najít statečnost a pochlapit se, anebo se bát a nevykročit z řady? Klady a zápory, vítězství a prohry, náklady a přínosy. Jak odlišně jsme žili před sto lety, před padesáti, před dvaceti – a jak dnes. Jak se změnily naše zvyky, naše myšlení, naše priority. Jen ctnosti zůstávají po celé věky stejné. Mít pro koho žít, mít s kým sdílet své myšlenky, radosti a strasti. Nebýt sám, ale současně i sám vydržet. Protože na mnohé věci, úvahy a břemena života bude člověk vždycky jenom sám.

Hodiny (ve smyslu „hudební lekce“ - nezaměňovat se stejnojmenným dílem amerického romanopisce Michaela Cunninghama, podle něhož v roce 2002 natočili oscarový film, který měl „hodinami“ na mysli časové jednotky) nejsou pro každého, a ne každý je dočte až do konce. Ale kdo rád přemýšlí, ten by si knihu neměl nechat ujít. Najde v ní totiž i celý svůj život.

JUDr. Daniela Kovářová,
prezidentka Unie rodinných advokátů, senátorka

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 4/2023

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)